

I. The Making of a Martyrology

1. B. Berakhot 61b (ca. 450 c.E)

הקשר ההלכתי

ב "וְאֵהָבֶתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ". תניא, ירבי אליעזר

אומר: אם נאמר 'בְּכָל נִפְשְׁךָ' למה נאמר 'בְּכָל

מַאֲדֶךָ? ואם נאמר 'בְּכָל מַאֲדֶךָ' למה נאמר 'בְּכָל נִפְשְׁךָ? אלא: אם יש לך

אדם שגופו חביב עליו מממונו - לך נאמר 'בְּכָל נִפְשְׁךָ', ואם יש לך אדם

שממונו חביב עליו מגופו - לך נאמר 'בְּכָל מַאֲדֶךָ'. ירבי עקיבא אומר: 'בְּכָל

נִפְשְׁךָ' - אפילו נוטל את נפשך. // תנו רבנן: הפעם אחת נזרה מלכות הרשעה

שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל

קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר ליה: עקיבא, אי אתה מתירא מפני

מלכות? אמר לו: אמשול לך משל. למה הדבר דומה - לשועל שהיה מהלך

על גב הנזר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום, אמר להם: מפני מה

אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם: רצונכם

שתעלו ליבשה, ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם? אמרו לו:

אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות! לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה

במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה! אף אנחנו, עכשיו

שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה "כי הוא חייך וארך ימיה" - כן,

אם אנו הולכים ומבטלים ממנה - על אחת כמה וכמה. // אמרו: לא היו ימים

מועטים עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחבשוהו בבית האסורים, ותפסו לפפוס בן

יהודה וחבשוהו אצלו. אמר לו: פפוס! מי הביאך לכאן? אמר ליה: אשריך

And thou shalt love the Lord thy God etc.¹⁰ It has been taught: R. Eliezer says: If it says 'with all thy soul', why should it also say, 'with all thy might',¹¹ and if it says 'with all thy might', why should it also say 'with all thy soul'? Should there be a man who values his life more than his money, for him it says; 'with all thy soul'; and should there be a man who values his money more than his life, for him it says, 'with all thy might'. R. Akiba says: 'With all thy soul': even if He takes away thy soul.¹²

Our Rabbis taught: Once the wicked Government¹³ issued a decree forbidding the Jews to study and practise the Torah. Pappus b. Judah came and found R. Akiba publicly bringing gatherings together and occupying himself with the Torah. He said to him: Akiba, are you not afraid of the Government? He replied: I will explain to you with a parable. A fox was once walking alongside of a river, and he saw fishes going in swarms from one place to another. He said to them: From what are you fleeing? They replied: From the nets cast for us by men. He said to them: Would you like to come up on to the dry land so that you and I can live together in the way that my ancestors lived with your ancestors? They replied: Art thou the one that they call the cleverest of animals? Thou art not clever but foolish. If we are afraid in the element in which we live, how much more in the element in which we would die! So it is with us. If such is our condition when we sit and study the Torah, of which it is written, C For that is thy life and the length of thy days,¹ if we go and neglect it how much worse off we shall be! It is related that soon afterwards R. Akiba was arrested and thrown into prison, and Pappus b. Judah was also arrested and imprisoned next to him. He said to him: Pappus, who brought you here? He replied: Happy are you,

A (8) I.e., they absorb some moisture from the stomach.

B (1) I.e., if the nose induces sleep or the maw waking. (2) Lit., 'judged'. (3) I.e., evil promptings (4) Ps. CIX, 22. E.V. 'wounded'. (5) Ibid. XXXVI, 2. (6) I.e., in good deeds. (7) I.e., his two inclinations. Ibid. CIX, 31. (8) If Raba is only average, what must other people be? (9) I.e., this world for the wicked and the next for the righteous. (10) Deut. VI, 5. (11) This word is interpreted by the Rabbis to mean money. (12) I.e., thy very self, thy life. (13) I.e., Roman.

C (1) Deut. XXX, 20. (2) I.e., recited the Shema'. V. supra 13a. (3) Lit., 'when

1st dialogue

2nd dialogue

סא ע"ב

הרואה פרק תשיעי ברכות

אשריך ר' עקיבא שנתפסת על דברי תורה. אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים. ובשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה. והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים — שקרא קריאת שמע באותה שעה. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? וכי גם בשעה זו מוצא אתה לקרוא את שמע? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה: "בכל נפשך" — אפילו נוטל את נפשי. אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימו. ועכשו שבא לידי לא אקיימו? והיה מאריך במלה "אחד", עד שיצאה נשמתו ב"אחד". אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: זו תורה וזה שכרה? כחוב "ממתיים ידך ה' ממתיים מחלד" (תהלים יז, יד) כלומר ידך ה' הורגת וממיתה ואיננה פצילה! אמר להם הקב"ה: סיומו של אותו פסוק "חלקם בחיים" (שם) על כן יצתה בת קול ואמרה: אשריך ר' עקיבא שאתה מוזהר לחיי העולם הבא שחלקך הוא כבר בחיים נצחיים.

רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה, אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים. ובשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה: "בכל נפשך" — אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימו, ועכשו שבא לידי לא אקיימו? והיה מאריך ב"אחד", עד שיצתה נשמתו ב"אחד". יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך ב"אחד". אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: יוה תורה וזו שכרה? "ממתיים ידך ה' ממתיים וגו'!" — אמר להם: "חלקם בחיים". יצתה בת קול ואמרה: אשריך רבי עקיבא שאתה מוזהר לחיי העולם הבא.

R. Akiba, that you have been seized for busying yourself with the Torah! Alas for Pappus who has been seized for busying himself with idle things!

When R. Akiba was taken out for execution, it was the hour for the recital of the *Shema*, and while they combed his flesh with iron combs, he was accepting upon himself the kingship of heaven.⁵ His disciples said to him: Our teacher, even to this point? He said to them: All my days I have been troubled by this verse, 'with all thy soul', [which I interpret,] 'even if He takes thy soul'. I said: When shall I have the opportunity of fulfilling this? Now that I have the opportunity shall I not fulfil it? He prolonged the word *ehad*⁶ until he expired while saying it. A *bath kol*⁷ went forth and proclaimed: Happy art thou, Akiba, that thy soul has departed with the word *ehad*! The ministering angels said before the Holy One, blessed be He: Such Torah, and such a reward? [He should have been] from them that die by Thy hand, O Lord.⁶ He replied to them: Their portion is in life.⁷ A *bath kol* went forth and proclaimed, Happy art thou, R. Akiba, that thou art destined for the life of the world to come.

will it come to my hands'. (4) 'One' in Hear, O Israel etc. (5) V. G. (6) Ps. XVII, 14. E.V. 'From men by thy hand, O Lord'. (7) Ibid.

Are we required to go this far?

הבא - קול: אל-אל שהנצח נסמך, הבר-קול מלא אהרן
א. להכריז אל 13 מ-נשעים
(לא לפרסם את הרגם אל הנצחיים)
ב. להכריז אל השגחה פרטית, אל קדושתו של פליין